

F.F.Əliyev
magistrant, Azərbaycan Dövlət Neft Və Sənaye Universiteti
aliyevfarid909@gmail.com

Məqalə redaksiyaya daxil olub 14.10.2023

The article was received by editorial board on 14.10.2023

Статья принята к печати 14.10.2023

MÜƏSSİSƏLƏRİN SƏMƏRƏLİ TƏŞKİLİ VƏ İDARƏ OLUNMASINDA LOGİSTİKANIN ROLUNUN TƏTBİQİ

Xülasə

Məqalə müəssisələrdə logistikanın səmərəli şəkildə istifadəsi haqqında məlumat verir. Məqalə 3 hissədən ibarətdir. Birinci hissədə logistikanın nəzəri-metodoloji əsasları müzakirə olunub, logistikanın əsasında məlumat verilir. İkinci hissə logistikanın əsas xüsusiyyətlərini sadalayır və onlar haqqında qısa məlumatlar çatdırır. Üçüncü hissədə isə logistikanın müəssisələrdə istifadəsi izah edilir. Məqalə ümumilikdə logistika müəssisələrdə nə üçün istifadə olunduğu haqqındadır. Sonda isə istifadə olunmuş ədəbiyyat verilmişdir.

Açar sözlər: logistika, logistika menecmenti, təchizat zənciri, inventar menecmenti, anbar menecmenti, nəqliyyat, çatdırılma.

Logistikanın nəzəri-metodoloji əsasları

Logistika müştərilərin və ya şirkətlərin tələb etdikləri məhsulların başlanğıc nöqtədən son nöqtəyə çatdırılması prosesidir. Başqa sözlə desək, logistika malların və məhsulların əldə olunması, saxlanması və paylanması prosesidir. Logistikanın əsas məqsədi müştərilərin tələblərini vaxtında və sərfəli üsulla çatdırmasıdır.

Müştərilərin məmnunluğunu maksimuma çatdırmaq üçün atılan addımlar logistikanın vacib hissələrindən biridir. Bura tələblərə uyğun plan qurmaq, sifarişlərin hazırlanması, inventar menecmenti və müştəri servis xidmətləri kimi elementlər aiddir. Bu elementlər malların tələbə uyğun stoklanmalı olduğunu və sifarişlərin vaxtında hazırlanmasını təmin edir.

Logistika menecmenti təchizat zəncirinin bir hissəsi olub, səmərəli, effektiv axına və malların saxlanılmasına və həmçinin başdan sona prosesə nəzarət edir. Logistikanın mürəkkəbliyi modelləşdirilir, analiz olunur və simulyasiya proqramı vasitəsilə idarə olunur.

Logistikanın xüsusiyyətləri və vəzifələri

Logistika menecmentinin məqsədini başa düşmək, şirkətlərə gəliri artırmağa və müştəri məmnuniyyətini maksimuma çatdırmağa kömək edir. Logistikanın effektiv funksiyalarını bilmək şirkətlərə rəqiblərinin qarşısında üstünlük yaradır. Logistikanın əsas xüsusiyyətləri aşağıda dalardır:

1. Sifariş prosesi

Logistika əməliyyatları sifarişlərin hazırlanması və müştərilərə çatdırılmasına nəzarət edən sifariş prosesi ilə başlayır. Bu hissə müştəri tələblərinin yığılmasının əsas hissəsi olub, malların yığılması, paketlənməsi və çatdırılmasından ibarətdir.

2. Materiallarla işləmə

Logistika şirkətləri artıq məhsulları anbarlarda saxlamaq üçün məsuliyyət daşıyırlar. Yəni, mallar hazırlanmadan çatdırılmaya qədər olan müddətdə təhlükəsiz vəziyyətdə qalmalıdır. Material və məhsulları daşımaq çətin bir iş ola bilər, buna görə də logistika şirkətləri düzgün avadanlıqlardan istifadə etməlidirlər.

3. Inventar menecmenti

Bu sahə əsasən malların tələbə uyğun şəkildə stoklanmasına nəzarət edir. Logistika inventar menecmenti malların yenidən stoklanmasına və tələb olunacaq malların əvvəlcədən qərar verilib hazırlanmasına kömək edir.

4. Anbar menecmenti

Anbar menecmenti logistikanın ən əsas hissələrindən biri olub, malların mühafizəsi və saxlanılmasına nəzarət edir. Anbarların ticarət yerinə və ya paylanma nöqtəsinə yaxın olması daha tez çatdırılma üçün sərfəlidir.

5. Nəqliyyat

Şirkətin əməliyyat zəncirində əməliyyatları effektiv şəkildə yerinə yetirməsi üçün eyni zamanda sifarişləri vaxtında müştərilərə də çatdırmalıdır. Şirkətlər nəqliyyat xərclərini nəzarət altında saxlamaq üçün gələn şikayətləri və tələbləri diqqətlə yanaşırlar.

6. Paketləmə və etikətləmə

Təchizat zəncirində sifarişlərin paketlənməsi satışın asanlaşdırılmasında əsas rol oynayır. Məhsulun təhlükəsizlik və gömrük qaydaları ilə uyğun bağlamalara və qablara daxil edilməsi logistika funksiyalarını artırmaq üçün son dərəcə vacibdir. Düzgün paketləmə həmçinin malların qırılmasının və ya dağılmasının qarşısını alır.

7. Məlumat və nəzarət

Məlumat və nəzarət bizneslərə təchizat zəncirinin əməliyyatlarını aydın şəkildə görməyə şərait yaradır. Yeni texnologiyalar vasitəsilə bizneslərə daha aydın məlumat vermək mümkündür. Bu informasiyalar ümumi çatdırılma effektivliyini dəyərləndirməyə imkan verir.

Müəssisələrin səmərəli təşkili və idarə olunmasında logistikanın rolu

Xammalın alınmasından başlayaraq məhsulun müştəriyə çatdırılmasına qədər olan daşınma və saxlanılma proseslərinə logistika nəzarət edir. Bu da müəssisələrin əsas üstünlüyü olan dəyər zəncirinin əsasıdır. Bir çox istehsal müəssisələri texnologiya inkişafı və keyfiyyət menecmentinin reklamını eyni vaxtda edərək, istehsal və logistika sahəsində həm qiymət həm də dəyər cəhətdən üstünlük əldə edirlər.

Son illərdə müəssisələrin biznes fəlsəfəsi “istehsal yönümlü” “müştəri yönümlü”, daha sonra isə tez bir zamanda “müştərilər üçün dəyər yaratmağa” çevrildi. “müştərilər üçün dəyər yarat” dövründə dəyər təkcə pul deyil həm də qavrayışın görünməz ola biləcəyini deyir. Hal hazırda olan müəssisələrin rəqabətdə iştirak edə bilməsi üçün maraqlar yeni bir qaydadır.

Müəssisənin ən yaxşı logistika tutumu rəqabətdə üstünlük qazanmaq üçün müştərilərə keyfiyyətli xidmət verməkdir. Bacarıqlı biznesin logistika menecmenti stokların əl çatan olması, çatdırılmanın rahat və digər partnerlərinə nəzərən daha sürətli olması vacibdir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. Logistics: What it means and how businesses use it <https://www.investopedia.com/terms/l/logistics.asp>
2. Logistics, Cameron Hashemi-Pour, David Essex. <https://www.techtarget.com/searcherp/definition/logistics>
3. <https://economictimes.indiatimes.com/definition/logistics>
4. <https://www.ionlogistics.eu/blog/logistics>
5. <https://builtin.com/logistics>
6. The 7 functions of logistics management <https://www.axestrack.com/functions-of-logistics-management/>
7. Principles of Global logistics management <https://www.futurelearn.com/info/courses/principles-global-management-logistics-assets/0/steps/65243>
8. <https://packagex.io/blog/what-are-the-seven-major-logistical-functions>
9. <https://www.ringcentral.com/gb/en/blog/definitions/logistics/>
10. The importance of logistics to enterprises <https://www.linkedin.com/pulse/importance-logistics-enterprises-leona-lee/>

11. Enterprises logistics and supply chain structure: the role of fit, Gregory N. Stock, Noel P. Greis, John D. Kasarda, 2000.

F.F.Aliyev

master student, Azerbaijan State Oil and Industry University

Application of the role of logistics in the effective organization and management of enterprises

Abstract

This article provides information about logistics reuse in enterprises. The article consists of 3 parts. In the first part, theoretical and methodological bases of logistics are discussed, basic information of logistics is given. The second part lists the main features of logistics and gives a brief information about them. The third part explains the use in creating logistics. The article is about what is used in logistics enterprises. References are given at the end.

Key words: *logistics, logistics management, supply chain, inventory management, warehouse management, transportation, delivery.*

Ф.Ф.Алиев

*магистрант, Азербайджанский Государственный Университет
Нефти и Промышленности*

Применение роли логистики в эффективной организации и управлении предприятиями

Резюме

В данной статье представлена информация о повторном использовании логистики на предприятиях. Статья состоит из 3 частей. В первой части рассматриваются теоретические и методологические основы логистики, даются основные сведения о логистике. Во второй части перечислены основные особенности логистики и дана краткая информация о них. Третья часть объясняет использование при создании логистики. Статья о том, что используется на логистических предприятиях. Ссылки даются в конце.

Ключевые слова: *логистика, управление логистикой, цепочка поставок, управление запасами, управление складом, транспортировка, доставка.*